

Dosarul nr. 2ra-1072/22
2-18034144-01-2ra-05082022

Prima instanță - (Judecătoria Bălți, sediul central) jud. S. Ghercavii
Instanța de apel - (Curtea de Apel Bălți) jud. I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu

ÎNCHEIERE

28 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Penitenciarul nr. 2 Lipcani,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de
Penitenciarul nr. 2 Lipcani împotriva lui Pleșcan Alexei și Lungu Viorel,
intervenienți accesorii Cristidul Alla, Lungu Alla, Zavalii Andrei, Dimitriu Tatiana,
Fleaș Ada, Nițuleac Galina, Scutelnic Maia, Ovcinnicov Valeriu, Dmitrieva
Valentina, Arsenii Valeriu, cu privire la repararea prejudiciului material,
împotriva deciziei din 14 aprilie 2022 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a ț ă :

La 29 august 2018, Penitenciarul nr.2 Lipcani a înaintat cerere de chemare în
judecată împotriva lui Pleșcan Alexei și Lungu Viorel, solicitând încasarea din
contul pârâtului Pleșcan Alexei a sumei de 74 423,74 de lei și Lungu Viorel a sumei
de 24 533,74 de lei, cu titlu de prejudiciu material.

În motivarea acțiunii, s-a indicat că pârâții Pleșcan Alexei și Lungu Viorel, în
funcția de șefi ai Penitenciarului nr.2 Lipcani, au achitat premii angajaților civili din
instituției într-o mărime mai mare decât prevede legislația în vigoare, iar în rezultat
bugetul instituției a suportat cheltuieli neîntemeiate.

S-a menționat că încălcările date au fost constatate de reprezentantul Inspecției
Financiare a Ministerului Finanțelor - Gheorghe Ursu, Autorizația nr.303 din 15
martie 2016, în cadrul desfășurării inspecției financiare complexe a activității
economico-financiară a Penitenciarului nr.2 Lipcani din Subordinea
Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției, pe parcursul
anilor 2011-2016 (primele 3 luni).

În cadrul inspecției au fost depistate încălcări a prevederilor art.32 alin.(6) din
Legea nr.355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul
bugetar, prin faptul că în multe cazuri premiile plătite angajaților civili au depășit
mărimea salariului de funcție lunar, prin urmare fiind cheltuită neîntemeiat suma de
171 529,90 de lei.

În urma încălcărilor depistate în activitatea economico-financiară a instituției a fost adresată o prescripție cu stabilirea condițiilor de înlăturare a neajunsurilor enunțate printre care și solicitarea restituirii în fondul statului a diferenței la achitarea premiilor, cerință față de care administrația Penitenciarului nr.2 Lipcani se află în imposibilitatea executării.

Ca urmare Inspekția Financiară a Ministerului Finanțelor a sesizat organele procuraturii.

Iar, prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție din 15 decembrie 2016, cauza penală cu nr.2016070246 a fost clasată.

Procurorul a stabilit că foștii șefi ai Penitenciarul nr.2 Lipcani sânt culpabili de supra-achitarea premiilor, însă nu se regăsesc elementele componente de infracțiune.

Totodată, procurorul a încadrat acțiunile persoanelor care au ocupat funcții de răspundere conform art.298 alin.(2¹) din Codul contravențional - generarea unor cheltuieli suplimentare pentru retribuirea muncii ca urmare a includerii nejustificate în calcul a componentelor salariului sau a altor plăți.

Sankțiunea contravențională nu a fost aplicată pe motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere contravențională.

În urma analizei efectuate de Serviciul Fiscal al Penitenciarul nr.2 Lipcani, s-a stabilit suma totală a premiilor achitate nemotivat în mărime de 136 095 de lei dintre care au fost efectuate rețineri în fondul statului pentru primele de asigurare obligatorie de asistență medicală, pentru impozitul pe venit, pentru fondul de pensii în sumă de 37 137,52 de lei.

Astfel, suma totală a prejudiciului cauzat de către pârâți constituie 98 957,48 de lei. Aceasta este suma supra-achitată cu titlu de premii, pe care sunt recunoscuți vinovați Pleșcan Alexei și Lungu Viorel.

Conform calcului serviciului financiar al Penitenciarului nr.2 Lipcani, suma constatată a fost divizată pentru fiecare pârât, în dependență de valoarea premiilor supra-achitate pe perioadele de activitate.

Din aceste considerente pârâtul Pleșcan Alexei pentru perioada de activitate în calitate de șef de instituție în perioada 24 ianuarie 2012 – 8 octombrie 2014, prin intermediul ordinelor de premiere a admis supraplată la acordarea premiilor, fapt prin care a cauzat penitenciarului dauna materială în valoare de 74 423,74 lei, iar Lungu Viorel, pentru perioada de activitate în calitate de șef de instituție în perioada 17 octombrie 2014 - finele a 3 luni ale anului 2016, prin intermediul ordinelor de premiere a admis supraplată la acordarea premiilor, fapt prin care a cauzat Penitenciarului nr.2 Lipcani daună materială în valoare de 24 533,74 de lei.

Prin hotărârea din 7 februarie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul central, s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Penitenciarul nr.2 Lipcani împotriva lui Pleșcan Alexei și Lungu Viorel, intervenienți accesorii Cristidul Alla, Lungu Alla, Zavalii Andrei, Dimitriu Tatiana, Fleaș Ada, Nițuleac Galina, Scutelnic Maia, Ovcinnicov Valeriu, Dmitrieva Valentina, Arsenii Valeriu, cu privire la repararea prejudiciului material.

Prin decizia din 17 decembrie 2019 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de avocatul Tatiana Guțu în interesele lui Lungu Viorel și avocatul Chișca Maxim în interesele lui Pleșcan Alexei, s-a casat integral hotărârea din 7 februarie 2019 a Judecătoriei Bălți, sediul central, cu restituirea cauzei la rejudecare, în alt complet de judecată.

La 24 iulie 2020, avocatul Guțu Tatiana, în interesele pârâtului Lungu Viorel, a înaintat o cerere privind atragerea în proces în calitate de intervenienți accesorii a lui Cristidul Alla, Lungu Alla, Zavalii Andrei, Dimitriu Tatiana, Fleaș Ada, Nițuleac Galina, Scutelnic Maia, Ovcinnicov Valeriu, Dmitrieva Valentina, Arsenii Valeriu, cererea dată fiind admisă de instanța de judecată.

Prin încheierea protocolară din 14 octombrie 2020 a Judecătorei Bălți, sediul central, s-a admis demersul privind atragerea în calitate de intervenienți accesorii a lui Cristidul Alla, Lungu Alla, Zavalii Andrei, Dimitriu Tatiana, Fleaș Ada, Nițuleac Galina, Scutelnic Maia, Ovcinnicov Valeriu, Dmitrieva Valentina și Arsenii Valeriu.

Prin hotărârea din 30 iulie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul central, s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Penitenciarul nr. 2 Lipcani împotriva lui Pleșcan Alexei și Lungu Viorel, intervenienți accesorii Cristidul Alla, Lungu Alla, Zavalii Andrei, Dimitriu Tatiana, Fleaș Ada, Nițuleac Galina, Scutelnic Maia, Ovcinnicov Valeriu, Dmitrieva Valentina, Arsenii Valeriu, cu privire la repararea prejudiciului material.

S-a încasat de la Lungu Viorel în beneficiul penitenciarului nr. 2 Lipcani prejudiciul material în sumă de 24 533,74 de lei.

S-a încasat de la Pleșcan Alexei în beneficiul Penitenciarului nr. 2 Lipcani prejudiciul material în sumă de 74 423,74 de lei.

S-a încasat de la Lungu Viorel în beneficiul Statului taxa de stat în sumă de 736,01 lei.

S-a încasat de la Pleșcan Alexei în contul Statului taxa de stat în sumă de 2 232,71 lei.

Cererile privind excepția de tardivitate depuse de către avocații Guțu Tatiana în interesele pârâtului Lungu Viorel și avocatul Chișca Maxim în interesele pârâtului Pleșcan Alexei au fost respinse.

La 1 septembrie 2021, avocatul Chișca Maxim în interesele lui Pleșcan Alexei, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie respinsă.

La 11 august 2021, avocatul Guțu Tatiana în interesele lui Lungu Viorel, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia, cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia din 14 aprilie 2022 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de Pleșcan Alexei și apelul declarat de Lungu Viorel.

S-a casat hotărârea din 30 iulie 2021 a Judecătorei Bălți, sediul central și s-a emis o hotărâre nouă, prin care:

S-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Penitenciarul nr. 2 Lipcani împotriva lui Pleșcan Alexei și Lungu Viorel, intervenienți accesorii Cristidul Alla, Lungu Alla, Zavalii Andrei, Dimitriu Tatiana, Fleaș Ada, Nițuleac Galina, Scutelnic Maia, Ovcinnicov Valeriu, Dmitrieva Valentina, Arsenii Valeriu, cu privire la repararea prejudiciului material.

În motivarea deciziei, Colegiul instanței de apel a constatat că prin ordonanța procurorului din 15 decembrie 2016, procesul penal cu nr.2016070246 a fost clasat și s-a recunoscut culpabil Pleșcan Alexei de comiterea contravenției prevăzute de art.298 alin.(2¹) din Codul contravențional cu următoarele semne de calificare - generarea unor cheltuieli suplimentare pentru retribuirea muncii ca urmare a includerii nejustificate în calcul a componentelor salariului sau a altor plăți; s-a

recunoscut culpabil Lungu Viorel de comiterea contravenției prevăzute de art.298 alin.(2¹) din Codul contravențional cu următoarele semen de calificare - generarea unor cheltuieli suplimentare pentru retribuirea muncii ca urmare a includerii nejustificate în calcul a componentelor salariului sau a altor plăți.

În calitate de parte vătămată a fost atras Departamentul Instituției Penitenciare, (succesor Administrația Națională a Penitenciarelor), care, în cauza penală cu nr.2016070246, a solicitat recunoașterea ca parte civilă.

În contextul dat, instanța de apel a menționat că până la data de 16 mai 2018, adică la momentul comiterii contravenției de către apelanți, acționa Legea cu privire la sistemul penitenciar (nr.1036 din 17 decembrie 1996) potrivit căreia instituțiile penitenciare erau o subdiviziune a Departamentului Instituțiilor Penitenciare (art.4) iar potrivit art.7 alin. (1), finanțarea sistemului penitenciar se face cu destinație specială de la bugetul de stat, prin Departamentul Instituțiilor Penitenciare, în baza normativelor aprobate de Guvern, mijloacele indicându-se la o poziție distinctă în bugetul de stat, precum și pe contul mijloacelor obținute din activitatea de producție și al altor mijloace speciale deci prejudiciul a fost cauzat Departamentului Instituțiilor Penitenciare.

Astfel Colegiul a conchis că cererea de chemare în judecată înaintată de Penitenciarul nr.2 Lipcani este neîntemeiată, întrucât reieșind din ordonanța procurorului din 15 decembrie 2016, Pleșcan Alexei și Lungu Viorel au fost recunoscuți culpabili pentru prejudiciul cauzat Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției, succesor al cărui este succesor Administrația Națională a Penitenciarelor a Ministerului Justiției.

Respectiv, a concluzionat că prima instanță nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, iar normele de drept material și procedural au fost aplicate eronat.

La 15 iulie 2022, prin intermediul poștei, Penitenciarul nr. 2 Lipcani a declarat recurs împotriva deciziei din 14 aprilie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului, a invocat că decizia este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

În acest sens, a susținut că în conformitate cu Legea nr. 1036/1996 cu privire la sistemul penitenciar (abrogată la 16 mai 2018, în legătură cu intrare în vigoare a Legii nr.300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, instituțiile penitenciare (inclusiv și Penitenciarul nr.2-Lipcani) sunt persoane juridice (art.7 alin.(2) din Legea nr.1036/1996.

În conformitate cu Regulamentul de organizare și funcționare a Penitenciarului nr.2-Lipcani al Departamentului Instituțiilor Penitenciare (abrogat la data de 16 mai 2018), precum și cu Regulamentul de organizare și funcționare a Penitenciarului nr.2-Lipcani (aprobat prin Ordinul Administrației Naționale a Penitenciarelor nr.5 din 16 mai 2018), Penitenciarul nr.2-Lipcani este o persoană juridică de drept public, dispune de ștampilă cu imaginea Stemei de stat a Republicii Moldova și denumirea sa în limba de stat, conturi trezoriale, precum și alte atribuții specific persoanei juridice de drept public, stabilite în legislație.

Finanțarea instituției penitenciare se asigură de la bugetul de stat, prin intermediul Administrației Naționale a Penitenciarelor (până la data de 16 mai 2018

- Departamentului Instituțiilor Penitenciare), în limitele alocațiilor bugetare aprobate prin legea bugetară anuală și din alte surse neinterzise de lege.

Finanțarea instituțiilor penitenciare, inclusiv și Penitenciarului nr.2-Lipcani, se efectuează în conformitate cu Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale (nr.181/2014).

În contextul dat, a reținut că fiecare penitenciar în parte, având calitatea de persoană juridică, este gestionar al propriului buget.

Instituția penitenciară este în drept să administreze și gestioneze mijloacele financiare și bunurile transmise instituției penitenciare. Conducătorul instituției penitenciare poartă răspunderea pentru deciziile luate și pentru activitatea instituției penitenciare, inclusiv și pentru activitatea financiar-economică.

La începutul anului bugetar, Administrația Națională a Penitenciarelor repartizează sursele financiare destinate pentru remunerarea muncii angajaților, către instituțiile subordonate (inclusiv Penitenciarul nr.2- Lipcani).

Anume Penitenciarul nr.2 Lipcani administrează și gestionează fondul salarial inclusiv și premieri, în conformitate cu legislația în vigoare.

Astfel, prin acțiunile ilicite lui Alexei Pleșcan și Viorel Lungu, admise contra prevederilor art.32 alin.(6) a Legii nr.355/2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar (în vigoare la acel moment), anume din bugetul Penitenciarului nr.2 Lipcani au fost efectuate supraplățile neîntemeiate. Ca urmare, prejudiciul a fost cauzat nemijlocit drept bugetului Penitenciarului nr.2 Lipcani.

Anume în sarcina Penitenciarului nr.2 Lipcani a fost pusă întreprinderea măsurilor rezultative pentru restituirea, conform legislației în vigoare, a cheltuielilor suplimentare neîntemeiate, cu transferarea sumei obținute în beneficiul statului.

Consideră că în acest caz Penitenciarul nr.2 Lipcani este un reclamant cuvenit și a avut tot temei legal pentru depunerea acțiunii în instanța de judecată cu scopul recuperării prejudiciului cauzat.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost comunicată Penitenciarului nr.2 Lipcani la 2 iunie 2022, prin intermediul poștei (vol. II, f.d.217), iar recursul a fost declarat la 15 iulie 2022, în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Copia cererii de recurs a fost expediată intimaților la 5 august 2022.

Prin referința depusă la 26 august 2022, reprezentantul intimatului Lungu Viorel, avocatul Guțu Tatiana, a solicitat respingerea recursului ca neîntemeiată și nefondat.

Prin referința din 5 septembrie 2022, reprezentantul intimatului Pleșcan Alexei, avocatul Chișca Maxim, a solicitat respingerea recursului ca inadmisibil.

Alte referințe nu au fost depuse.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmerts împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de Penitenciarul nr. 2 Lipcani, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Penitenciarul nr. 2 Lipcani.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh